SOSIALISMIN

teoria ja käytäntö

★ **Varsovan sopimus 20-vuotias**
Toveri A. A. Gromykon selostus

1975 **liite III**

Hinta 0,40 mk

UUTISTOIMISTO NOVOSTI HELSINKI

SOSIALISMIN TEORIA JA KÄYTÄNTÖ

Liite N:o III/1975

Tässä liitteessä: **Sivu**

I VARSOVAN SOPIMUS 20-VUOTIAS

Juhlakokous Moskovassa.
Toveri A. A. Gromykon selostus **1**

Helsinki 1975 Kirjapaino Kursiivi Oy

VARSOVAN SOPIMUS 20-VUOTIAS

Varsovan Sopimus 20-vuotias

Juhlakokous Moskovassa. Toveri A. A. Gromykon selostus

20 vuotta sitten elettiin tapahtuma, joka oikeutetusti astui historiaan merkittävänä etappina kansojen rauhan ja turvallisuuden puolesta käymässä taistelussa. Toukokuun 14. päivänä vuonna 1955 Euroopan sosialistiset valtiot allekirjoittivat Puolan Kansantasavallan pääkaupungissa kollektiivisen liittosopimuksen ystävyydestä, yhteistyöstä ja keskinäisestä avunannosta, sopimuksen joka tunnetaan kaikkialla maailmassa Varsovan Sopimuksena.

Proletaarisen internationalismin lujalle perustalle luotiin veljesmaiden ainutlaatuinen liitto — Varsovan Sopimuksen Järjestö, sosialismin saavuttamien tulosten luja puolustuskilpi.

Kahden vuosikymmenen etäisyydeltä katsoen näkyy erityisen hyvin, mikä todella suuri osuus Varsovan sopimuksella on ollut ja on edelleen suotuisien ulkoisten edellytysten turvaamisessa sen piiriin kuuluvien valtioiden kansoille ja uuden sodan ehkäisemisessä.

Syvästi vertauskuvallista on, että sopimuksen maineikas vuosipäivä sattui samaan ajankohtaan Hitler-Saksasta saavutetun historiallisen voiton kolmikymmenvuotisjuhlan kanssa.

Kaikki neuvostoihmiset, meidän liittolaisemme ja ystävämme kaikkialla maailmassa, eivätkä yksin he, ovat kokeneet voimakkaan vaikuttavana Leonid Iljitsh Brezhnevin Voiton päivän juhlakokouksessa pitämän selkeän puheen.

"Puolueemme johdonmukaisen ja sitkeän rauhanpolitiikan, maailman sosialismin voimien mahdin ja vaikutuksen kasvun tuloksena uuden maailmansodan syttymisen vaara on vähentynyt", korosti L. I. Brezhnev tässä puheessaan. — "Me teemme kaikkemme, että tällainen vaara loppujen lopuksi täysin poistettaisiin".

"Menneissä suuriissa sodissa rauhaa puolustaessaan kaatuneiden muisto, vastuu ja velvollisuus kansan edessä velvoittaa meidät toteuttamaan kaksinkertaisella voimalla puolueemme politiikkaa, taistelemaan kestävän rauhan puolesta. Neuvostoliitto ja muut

sosialistiset valtiot tulevat aina kulkemaan tämän jaloimman ja välttämättömimmän taistelun eturiveissä".

Nämä ovat vaikuttavia sanoja, jotka ilmaisevat hyvin neuvostoihmisten ajatuksia ja tunteita, ja jokaisen maapallomme ihmisen, joka kantaa huolta rauhan kohtalosta. Erityistä voimaa ne saavat, koska ne on lausuttu päivänä jolloin eivät yksin sosialististen maiden kansat vaan tosiasiassa koko ihmiskunta antoi tunnustuksen meidän sotureittemme jättiläistyölle, sotureiden, jotka nostivat voiton lipun Berliinin valtiopäivätalon katolle.

Ja kun Eurooppa on tänään jo 30 vuoden ajan saanut nauttia rauhanaikaisen elämän antimia, kun maailman asioiden kulkuun antaa yhä enemmän leimansa jännityksen lieveneminen, on ratkaiseva panos tähän ollut sosialistisen yhteisön kansoilla.

Edelleen A. A. Gromyko pysähtyi käsittelemään Euroopassa ja sen ulkopuolella vallinnutta tilannetta ajankohtana jona Varsovan Sopimus tehtiin. Se oli kaikkein aggressiivisimpien imperialististen voimien aikaansaaman kylmän sodan kautta. Lännen päävaltojen politiikka ei tähdännyt jännityksen lieventämiseen vaan sen lietsontaan. Sotavalmistelujaan paisutti Pohjois-Atlantin sotilaallinen liittoutuma, nopeasti kasvoivat suurten kapitalististen maiden sotilasbudjetit, luotiin CENTO:n ja SEATO:n tyyppisiä sotilaallispoliittisia ryhmittymiä, sosialistisen leirin ympärille pystytettiin yhä uusia sotilastukikohtia. Potsdamin henkeä ja kirjainta rikkoen ryhdyttiin Länsi-Saksan remilitarisointiin ja se liitettiin NATO:n sotilaalliseen liittoutumaan. Näin annettiin silloin uusi virike siittemmin vararikon kärsineelle imperialistiselle voimapolitiikalle, jonka kärki suunnattiin sosialistisia maita vastaan, Neuvostoliittoa vastaan.

Näissä olosuhteissa Euroopan sosialistiset maat päättivät perustaa oman, todellakin puolustustarkoituksia palvelevan liittonsa. Ne solmivat yhteisen liittolaissopimuksen "suojatakseen kansojensa rauhanomaista työtä, taatakseen rajojensa ja alueittensa koskemattomuuden ja varmistaakseen suojan mahdollisen hyökkäyksen varalta".

Päämääriltään ja suuntaukseltaan Varsovan Sopimus edustaa täysin uuden tyyppistä järjestöä. Sen tiukasti puolustuksellista luonnetta korostettiin sopimuspuolten juhlallisesti ilmaisemalla valmiudella osallistua kaikkiin kansainvälisiin toimiin, jotka tähtäävät rauhan ja turvallisuuden varmistamiseen, "pyrkiä muiden tällä alalla yhteistyöhön halukkaiden valtioiden kanssa asiasta sopimalla tehokkaisiin toimiin aseistuksen supistamiseksi yleisesti sekä atomi-, vety- ja muiden joukkotuhoaseiden kieltämiseksi".

Varsovan Sopimus määritteli selkeästi ja yksiselitteisesti, täysin YK:n peruskirjan mukaisesti, että vastustajan hyökätessä yhteen tai useampaan sopimuksen allekirjoittaneeseen maahan, muut sen osanottajat tulevat välittö-

mästi apuun.

Näin siis perustetun liiton oli määrä muodostua kunkin sen piiriin liittyneen maan ja sen kaikkien osanottajien turvallisuuden tehokkaaksi takeeksi. Tärkeän tehtävänsä sosialistisen yhteisön asemien ja etujen, turvallisuuden etujen suojaajana sopimus on nyt täyttänyt jo kahden vuosikymmenen ajan ansiokkaasti ja tehokkaasti.

Varsovan Sopimuksen osanottajavaltioiden kiinteässä yhteenliittymässä elävät niiden vuosien himmentymättömät vallankumousperinteet, joina Lokakuun vallankumouksen ihanteiden puolesta taistelivat rinta rinnan neuvostovallan kansojen kanssa tuhannet puolalaiset ja unkarilaiset, bulgaarit ja tshekit, romanialaiset ja muiden kansojen edustajat.

Veljesmaiden nykyinen taisteluyhteisö on vahvistettu kansojemme parhaitten poikien verellä, joka vuodatettiin yhdessä fasismia vastaan käydyssä kiivaassa taistelussa. Tämä on todella luokkakantainen liitto, joka on lujitettu työtätekevien internationaalisella solidaarisuudella, marxismileninismin aatteilla.

Me julistamme tämän kaikkien kuultavaksi, sillä Varsovan Sopimuksen yhteen liittämien veljesvaltioiden politiikan luokkaluonne ei ole suinkaan vastoin vaan kaikkien kansojen perusetujen mukaista. Meidän liittomme pohjana ovat tasavertaisuuden, suvereenisuuden kunnioittaminen, toisten valtioiden sisäisiin asioihin puuttumattomuus, kansojen vapauden ja riippumattomuuden suojelu.

Sekä itse sopimus että sen osanottajamaiden käytännön toimet pohjautuvat rauhan aatteisiin, mikä vastaa sosialistisen yhteiskuntajärjestelmän perusluonnetta.

Jokainen objektiivisesti ajatteleva ihminen voi vakuuttautua siitä, että sosialististen valtioiden liiton päämäärät ovat rauhantahtoisia päämääriä. Sopimuksen 20 voimassaolovuoden aikana sen osanottajavaltiot eivät ole yhdessä enempää kuin erikseenkään aiheuttaneet yhtään sotilaallista selkkausta, niiden politiikka ei ole aiheuttanut jännitystä yhdelläkään maailman alueella.

Varsovan Sopimuksen toiminnan historia on sosialististen maiden rauhan ja jännityksen lieventämisen puolesta, kansojen laillisten oikeuksien suojelemiseksi käymän aktiivisen kamppailun historiaa.

Tämän jälkeen ulkoministeri Gromyko pysähtyi käsittelemään kansainvälisen elämän tapahtumia kahden viime vuosikymmenen ajalta todeten, että näinä vuosina Varsovan Sopimuksen osanottajavaltiot ovat useita kertoja koko rauhantahtoisen politiikkansa painolla pyrkineet tekemään lopun mielivaltaisista toimenpiteistä, suojelemaan valtioita ja kansoja niiden sisäisiin asioihin puuttumiselta, suojelemaan niitä hyökkäykseltä. Imperialismin taholta suoran painostuksen kohteeksi joutuneet maat ovat lujasti uskoneet, että vaikealla hetkellä Neuvostoliitto ja sen liittolaiset tulevat aina niiden avuk-

si.

Korostettuaan, että nykyisin rauhan ja jännityksen lieventämisen asia on voitolla, rauha on käymässä luotettavammaksi, puhuja totesi: tämä on suurelta osalta ennen kaikkea veljespuolueiden ansiota, sosialististen valtioiden ja niiden rauhantahtoisen politiikan ansiota, politiikan, jota meidän leniniläinen puolueemme lujasti ja johdonmukaisesti noudattaa.

Tämän suuntauksen tiivistetyksi ilmaukseksi on tullut NKP:n 24. edustajakokouksen hyväksymä historiallinen Rauhanohjelma. Sen toteuttamiseksi käytävä kamppailu on auttanut saamaan sosialistisen yhteisön ulkopuolellakin rauhan hyväksi tapahtuvaan toimintaan mukaan miljoonia ja taas miljoonia ihmisiä, jotka sitä paitsi usein ovat varsin etäällä meidän maailmankatsomuksestamme, meidän aatteistamme.

Puolueemme antaa suuren arvon sille seikalle, että kaikki marxilais-leniniläisellä kannalla olevat veljespuolueet ovat hyväksyneet Rauhanohjelman yhteiseksi toimintaohjelmakseen kamppailussa kansainvälisten suhteiden uudistamiseksi rauhanomaisen rinnakkainolon periaatteen pohjalta.

Varsovan Sopimusjärjestö on toiminut ja toimii veljesmaiden ulkopoliittisen toiminnan koordinointikeskuksena. Me emme häpeä puhua sosialististen valtioiden politiikasta politiikkana, jota toteutetaan sopimuspohjalta. Me olemme ylpeitä tästä, sillä sen kaikkein vahvimpana puolena onkin, että kaikilla tärkeillä suunnilla se laaditaan ja toteutetaan yhteisesti.

Suuret Euroopassa tapahtuneet myönteiset edistysaskeleet ovat — kuten A. A. Gromyko korosti — käyneet mahdollisiksi voimasuhteissa rauhan hyväksi tapahtuneiden muutosten pohjalta — tuloksena ennen kaikkea Varsovan Sopimuksen jäsenvaltioiden koko politiikan vaikutuksesta Euroopan asioiden kulkuun. Kaikki tämä — liittyneenä Saksan Liittotasavallan ja eräiden muiden länsivaltojen politiikassa kohti realismia tapahtuneeseen käänteeseen — on turvannut alueellis-poliittisten realiteettien tunnustamisen sellaisina, jollaisiksi ne ovat muodostuneet Euroopassa toisen maailmansodan ja sodanjälkeisen kehityksen tuloksena. Neuvostoliiton Saksan Liittotasavallan kanssa tekemän sopimuksen ytimenä on Euroopassa sodan tuloksena vakiintuneiden rajojen loukkaamattomuus. Tämä on Neuvostoliiton ja muiden sosialististen maiden Saksan Liittotasavallan kanssa solmimien sopimusten historiallinen merkitys.

Suunnaton merkitys sosialismin asemien lujittumiselle Euroopassa, tilanteen perinpohjaiselle normalisoitumiselle maanosassamme on ollut Saksan Demokraattisen Tasavallan tunnustamisella. Tänään sosialistinen Saksan Demokraattinen Tasavalta on Euroopan ja kansainvälisen elämän arvovaltainen osanottaja.

Se mitä jo on saavutettu, ja saavutettu on varsin paljon, on vankkana pohjana rauhan asian lujittumiselle Euroopassa. Tätä

varten on tietenkin välttämätöntä, että myös meidän läntiset kumppanimme suhtautuisivat asiaan rakentavasti.

Tämä koskee ennen kaikkea sitoumusta, joka on kirjattu neljän osapuolen Länsi-Berliiniä koskevaan sopimukseen. Yritykset rikkoa tätä sitoumusta saavat ja tulevat saamaan osakseen lujan vastustuksen.

Neuvostoliitolla ja muilla Varsovan Sopimuksen osanottajavaltioilla ovat viime vuosina kehittyneet suotuisasti monitahoiset yhteydet käytännöllisesti katsoen kaikkiin Länsi-Euroopan valtioihin, sekä suuriin, että niihin, joita on tapana nimittää keskikokoisiksi tai pieneksi.

Suuri merkitys on tässä yhteydessä meidän suhteillamme Ranskaan, joka ensimmäisenä kapitalistisena suurvaltana valitsi yhteistyön ja sovun tien Neuvostoliiton samoin kuin muidenkin Varsovan Sopimukseen kuuluvien sosialististen maiden kanssa.

L. I. Brezhnevin joulukuussa 1974 Rambouillet'ssa järjestetyllä tapaamisella ja neuvotteluilla presidentti Valéry Giscard d'Estaingin kanssa oli poikkeuksellisen suuri merkitys neuvostoliittolais-ranskalaisten suhteiden tulevalle syvenemiselle. Samaa tavoitetta vastaa myös Ranskan pääministerin Jacques Chiracin äskeinen Neuvostoliiton vierailu.

Tietty käänne on ilmennyt meidän suhteissamme Englantiin. Sitä ovat edistäneet Englannin pääministerin Harold Wilsonin kanssa äskettäin Moskovassa käydyt neuvottelut.

Euroopassa ilmenevän jännityksen lievenemisen rauhalle ja demokratialle suotuisa tehtävä näkyy havainnollisesti Portugalin tarjoamasta esimerkistä. Muutamassa kuukaudessa tämä siellä vallinneesta fasistisesta järjestelmästä vapautunut maa muuttui poliittisen ja yhteiskunnallisen elämän pulppuavaksi kattilaksi. Portugalin entisten siirtomaiden väestön kanssa tehdyn demokraattisen sopimuksen pohjalta on toteutettu viimeisen siirtomaaimperiumin hävittäminen. Nämä muutokset eivät kuitenkaan ole kaikkia mielyttäneet: taantumusvoimat yrittävät yhä vielä saada tapahtumien kulun kääntymään taaksepäin.

Sosialistiset veljesmaat ovat solidaarisia uudelle Portugalille, joka on astunut demokratian ja edistyksen tielle, todellisen riippumattomuuden tielle. Yksin Portugalin kansalle kuuluu oikeus ratkaista oma kohtalonsa. Kenenkään ulkopuolisen ei tule eikä kenelläkään ole oikeutta puuttua sen sisäisiin asioihin.

Euroopan sosialistiset maat ovat — ennen Varsovan Sopimusjärjestön perustamista ja kaikissa sen toiminnan vaiheissa — sitkeästi pyrkineet luomaan Euroopan valtioiden yhteistyötä kollektiiviselta pohjalta. Ensiarvoista huomiota ne ovat kiinnittäneet Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen valmisteluun ja toteutukseen. Varsovan Sopimuksen poliittisen konsultatiivisen komitean nimissä kutsu osallistua tällaisen kokouksen työhön osoitettiin kaikille Euroopan valtioille sekä USA:lle ja Kanadalle.

Myönteiseksi on syytä arvioida myös suhteiden kehittyminen muihin Euroopan maihin, mm. Italiaan, Skandinavian maihin sekä Suomeen, jonka kanssa solmituilla hyvillä naapuruussuhteilla on vakaa luonne.

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokous on saanut erityisen sijan Varsovan Sopimusjärjestön politiikassa. Sen jäsenmaat ponnistelevat saadakseen ETYK:in menestykselliseen ja pikaiseen päätökseen ja tekevät kaiken voitavansa tämän tavoitteen hyväksi.

On aika tehdä yhteenveto kokouksesta, jotta voitaisiin kaikkein korkeimmalla tasolla ja aivan lähiaikoina hyväksyä siihen osallistuvien valtioiden keskinäisten suhteiden tärkeät perusteet rauhanomaisen rinnakkainolon lujalta pohjalta ja ryhtyä sen jälkeen kokouksen päätösten käytännön toteuttamiseen.

Varsovan Sopimuksen maat ovat useaan kertaan todenneet, että pyrittäessä vakavasti jännityksen poliittiseen lieventämiseen Euroopassa, on välttämätöntä täydentää sitä jännityksen sotilaallisella lieventämisellä. Eivätkä ne ole vain todenneet tätä, vaan ovat myös tehneet konkreettisia ehdotuksia.

Wienissä pidettävissä neuvotteluissa Keski-Euroopassa olevien asevoimien ja aseistuksen molemminpuolisesta supistamisesta länsivaltojen kanssa käyty keskustelu ei ole vielä toistaiseksi johtanut myönteisiin tuloksiin. Neuvottelukumppanimme eivät halua mitenkään luopua yrityksistä saada itselleen yksipuolisia sotilaallisia etuja meidän etujemme vahingoksi. Mutta jos lännessä voittaa pyrkimys päästä sopimukseen, joka ei tuota vahinkoa yhdenkään osapuolen turvallisuudelle, silloin sopimukseen on meidän vakaumuksemme mukaan mahdollista päästä.

Sosialistiset maat eivät ole milloinkaan hyväksyneet Euroopan jakoa sotilaallisiin ryhmittymiin. Ne ovat useita kertoja esittäneet NATO:n jäsenvaltioille Pohjois-Atlantin liiton ja Varsovan Sopimusjärjestön samanaikaista hajoittamista tai alkuvaiheessa niiden sotilaallisten organisaatioiden lopettamista. Nämä ehdotukset ovat voimassa yhä tänäänkin.

Varsovan Sopimuksen vaikutus kansainväliseen tilanteeseen ulottuu pitkälle Euroopan rajojen ulkopuolellekin, ja tämä on käynyt ilmeiseksi kaikille, koko maailmalle.

Nykyisin tiedetään hyvin, että Neuvostoliiton ja USA:n ponnistukset lähentyä toisiaan ovat tuottaneet merkitykseltään tärkeitä kansainvälisiä seurauksia. Ne liittyvät ennen kaikkea neuvostoliittolais-amerikkalaisten korkeimman tason tapaamisten tuloksiin, tapaamisten, joiden aikana on solmittu eräitä tärkeitä sopimuksia, jotka koskevat niin laajoja rauhan ylläpitämiseen ja ydinsodan ehkäisyyn liittyviä ongelmia kuin myös eräitä keskinäisten suhteiden alueita.

Tällä hetkellä molemmat osa-

puolet tekevät työtä nostaakseen uudelle tasolle suhteensa ja toteuttakseen käytännössä Vladivostokissa L. I. Brezhnevin ja USA:n presidentin G. Fordin tapaamisen aikana solmitut sopimukset, erityisesti strategisten aseiden rajoittamisen alalla.

Neuvostoliitto on edelleenkin valmis tekemään kaikkensa suhteiden edelleeenkehittämiseksi USA:han. Neuvostoliiton taholta on usein tuotu esille se perusta, jolta on mahdollista kehittää edelleen suhteita, ja amerikkalaiset johtajat tuntevat sen. Neuvostoliitto ei suostu koskaan uhraamaan joidenkin väliaikaisten etujen vuoksi meidän sosialistisen valtiomme suvereenisuutta ja arvoa, meidän sosialistisen ulkopolitiikkamme periaatteita, meidän Varsovan Sopimuksen piiriin kuuluvien liittolaistemme etuja.

Tasavertaisin ja vain tasavertaisin perustein me olemme valmiit edelleenkin toimimaan Yhdysvaltojen kanssa molempien maiden kansojen hyväksi, yleisen rauhan lujittumisen hyväksi.

Poikkeuksellisen tärkeä ja suuri tämän tason tapahtuma on Leonid Iljitsh Brezhnevin edessä oleva USA:n vierailu, jota koskeva sopimus vahvistettiin Vladivostokissa. Molemmat osapuolet valmistautuvat tähän tapaamiseen täysin tietoisina sen suuresta merkityksestä neuvostoliittolais-amerikkalaisille suhteille ja koko maailmalle.

Sosialististen valtioiden kantana on edelleenkin puolustaa kansallisen vapautuksensa puolesta taistelevia kansoja. Poliittisen konsultatiivisen komitean istunnoissa veljesmaat ovat useasti nousseet puolustamaan Indokiinan, Lähi-idän, Afrikan ja Latinalaisen Amerikan kansojen vapautta ja riippumattomuutta.

Kansat tulevat aina muistamaan sosialististen maiden sankarilliselle Vietnamille antaman avun. Sen kansan monivuotinen taistelu aggressiota vastaan päättyi menestykseen erittäin suuressa määrin juuri sosialistisen yhteisön maiden solidaarisuustoimien ansiosta, niiden täyttäessä loppuun asti internationaalisen velvollisuutensa. Koko neuvostokansa iloitsee sankarillisen Vietnamin kansan suuresta voitosta.

Sosialistiset maat kannattavat vakaasti lujan ja oikeudenmukaisen rauhan saamista Lähi-itään, sitä, että kaikki tämän alueen kansat voisivat nauttia sen tarjoamista anneista. Myös Israelilla on mahdollisuus saada riittävät takeet turvallisuudelleen, jos se todella sitä haluaa. Tämä on kuitenkin mahdollista vain arabien kanssa tehtävän rauhan tietä eikä vihanpidolla ja selkkauksilla heidän kanssaan.

Tätä varten niiden, jotka Israelin politiikasta määräävät, on tehtävä vain yksi asia: Israelin tulee luopua suunnitelmista ottaa omaan käyttöönsä voimakeinoin valloitetut vieraat alueet ja tunnustaa Palestiinan arabikansa noikeudet perustaa oma valtionsa. Israelin ongelmien menestyksellinen ratkaisu ja turvallisuus tulevat riippumaan vain siitä, mikä on sen politiikan poh-

jana — alueelliset anastushankkeet vaiko rauha.

Aika ajoin Israelissa ja eräissä läntisissä pääkaupungeissa palataan ajatukseen tehdä erilliskauppoja miehittäjien poistumisesta joiltakin anastetuilta arabialueilta ongelman kokonaisratkaisun ulkopuolella. Nämä ajatukset tähtäävät aivan ilmeisesti ja tietenkin virheellisesti siihen, että arabikansat unohtaisivat oikeutetut vaatimuksensa.

Tällaista taktiikkaa sen kannattajat ylistävät eräissä pääkaupungeissa lähes taivaisiin ja käyttävät siitä ilmeisen erheellisesti nimeä "askel askeleelta kohti ratkaisua", vaikka sitä olisi syytä nimittää "askel askeleelta yhä etäämmäksi ratkaisusta" -taktiikaksi.

Onhan olemassa erityinen koneisto, jonka tehtävänä on toimia rauhan palauttamiseksi Lähi-itään. Se on Geneven rauhankonferenssi, ja Neuvostoliitto yhtenä sen puheenjohtajamaana ehdottaakin sen työn uudistamista. Me tarkoitamme tietenkin vakavaa konferenssin valmistelua ja vakavaa suhtautumista sen tehtäviin, vaikka toistaiseksi emme ole vakuuttuneita siitä, että kaikki konferenssin osanottajat pyrkivät samaan.

Me voimme olla tyytyväisiä siihen, että Varsovan Sopimuksen jäsenvaltioiden Lähi-idän asioissa noudattama politiikka saa osakseen ymmärtämystä ja laajaa kansainvälistä tukea. Ja Lähi-idän tarjoaman käytännön esimerkin pohjalta koko maailma näkee, että Neuvostoliitolle ja Varsovan Sopimuksen jäsenmaille tämä alue ei ole mikään vaihtoraha maailman politiikassa, vaan tärkeä alue, jolla oikeudenmukaisuuden ja lain tulee olla kunniassa.

Heti kun Kyproksen ylle alkoi kasaantua pilviä, tämän valtion riippumattomuuden ja alueellisen eheyden puolesta esiintyivät ensimmäisinä määrätietoisesti Varsovan Sopimukseen kuuluvat sosialistiset maat. Eräät ilmeisesti varsin mielellään siirtäisivät katseensa syrjään ollakseen näkemättä, miten tämä pieni valtio itse asiassa aiotaan poistaa riippumattomien kirjoista. Ja jos tämä on tähän mennessä onnistuttu estämään, niin se johtuu varsin suuressa määrin siitä, että riippumattomalla Kyproksella on ollut puolellaan Varsovan Sopimuksen piiriin kuuluvien maiden tuki.

Toivottavaa olisi, että loppujen lopuksi löydetään Kyproksen kysymyksessä sellainen ratkaisu, joka vastaa Kyproksen kansan — sen molempien yhteisöjen, kreikkalaisen ja turkkilaisen, etuja ja rauhan etuja kokonaisuudessaan. Tätä kannattavat Neuvostoliitto ja sen Varsovan Sopimukseen kuuluvat ystävät. Neuvostoliiton ja muiden veljesmaiden politiikka on politiikkaa, joka kansainvälisellä näyttämöllä ideoillaan ja käytännön toimillaan jatkuvasti ja aktiivisesti tukee kansojen taistelua kolonialismia, uuskolonialismia ja rotusyrjintää vastaan.

Nykyisen ihmiskunnan kehitys osoittaa koko monimuotoisuudellaan, tapahtumiensa ja ilmiöittensä runsaudella oikeaksi mää-

ritelmän, jonka L. I. Brezhnev esitti NKP:n Keskuskomitean puolueen 24. edustajakokoukselle laatimassa selonteossa: aikamme kolmen tärkeimmän vallankumouksellisen voiman — sosialismin, kansainvälisen työväenliikkeen ja kansojen kansallisen vapautustaistelun — suuri liitto lujittuu ja syvenee.

Neuvostoliitto ja kaikki Varsovan Sopimuksen osanottajamaat ovat sanoin ja teoin osoittaneet, että ne ovat luotettavia kumppaneita mille tahansa valtiolle, joka on valmis yhteistyöhön jännityksen lievenemisen ja rauhan lujittamisen hyväksi.

Mutta merkitseekö tämä, että edistyminen rauhan lujittamisen tiellä saattaisi olla vastedes helpompaa? Vastaus voi olla vain yksi — ei, edistyminen ei tule olemaan helppoa. Tähän ohjaa puoluetta ja kansaa meidän leniniläinen Keskuskomiteamme.

Edelleen A. A. Gromyko pysähtyi käsittelemään aseidenriisuntakysymyksiä todeten Neuvostoliiton ja sen liittolaisten aina pitäneen lähtökohtanaan sitä, että pysäyttää aseistuksen kasvu ja ryhtyä sen jälkeen aseidenriisuntaan on merkitykseltään maailmanhistoriallinen tehtävä ja se tulee ratkaista. Sen poikkeuksellista tärkeyttä korosti aikanaan jo V. I. Lenin.

Tämän vuoksi meidän maamme ja muut veljesmaat ovat aina tehneet työtä ponnistuksia kaihtamatta neuvostovaltion perustajan ohjeita muistaen. Ennen kaikkea juuri niiden väsymättömän toiminnan ansiosta on kymmenen viime vuoden aikana onnistuttu solmimaan eräitä kansainvälisiä sopimuksia, jotka jossain määrin hillitsevät kilpavarustelua eräillä suunnilla.

Otettakoon havaintoesimerkiksi yksi niistä. Se on vuonna 1963 solmittu ydinsulkusopimus, jonka on allekirjoittanut yli sata valtiota. Genevessä avattiin taannoin konferenssi, jonka on määrä tehdä yhteenveto sopimuksen vaikutuksesta sekä huolehtia sen tehostamisesta entisestään.

Toivottavaa olisi, että konferenssi auttaa laajentamaan sopimukseen liittyneiden valtioiden piiriä ja tekemään ydinsulkujärjestelmän entistäkin tehokkaammaksi.

Sosialistiset veljesmaat ryhtyivät äskettäin lisätoimenpiteisiin jouduttaakseen yleismaailmallisen aseidenriisuntakonferenssin koollekutsumista. Ne katsovat, että konferenssi voi antaa hyödyllisen panoksen ajankohtaisten aseidenriisuntakysymysten ratkaisuun, keskittää niiden ympärille mahdollisimman monen valtion ponnistukset.

Kokonaisuutena ottaen kilpavarustelun taakan poistaminen kansojen harteilta, sen tulipesässä poltettavien suunnattomien varojen suuntaaminen rauhanomaisiin päämääriin on leniniläisten kommunistien arvoinen tehtävä, eikä meidän puolueemme sääli vastedeskään voimiaan tämän kamppailun jatkamiseksi.

Neuvostoliitto, kuten meidän ystävämmekin, ottaa rauhantahtoista ulkopolitiikkaansa toteuttaessaan huomioon, että vakavana

kansainvälistä elämää vaikeuttavana tekijänä on edelleenkin Kiinan johdon rauhan asialle vihamielinen suuntaus. Tässä yhteydessä huomio kiintyy yhä enemmän Pekingin yrityksiin saada tähän suuntaukseensa mukaan muodossa tai toisessa eräitä maita niitä suoraan painostamalla. Viime aikoina tämä on näkynyt myös Pekingin ja Japanin suhteiden tarjoaman esimerkin pohjalta.

Kaikesta päätellen valtiot, joiden suhteen tällaisia yrityksiä tehdään ovat tietoisia siitä, mihin tavoitteisiin tällöin pyritään.

Mitä tulee konkreettisesti Japaniin, tekisi mieli uskoa, että maassa ymmärretään hyvin tässä yhteydessä olevan tärkeää harkitseva suhtautuminen, joka ei salli käyttää Japanin politiikkaa suunnitelmiin, jotka ovat vastoin tämän maan turvallisuuden todellisia etuja.

Tällaiseen turvallisuuteen johtaa meidän vakaumuksemme mukaan yksi luotettava tie — ystävyys ja yhteistyö kaikkien valtioiden, muiden muassa Neuvostoliiton kanssa. Tämän osoittaa historiallinen kokemuskin. Neuvostoliitto haluaa hyviä ja ystävällisiä naapuruussuhteita Japanin kanssa, minkä kannalle ovat usein asettuneet myös Japanin johtajat.

Meidän Kiinan suhteen noudattamamme politiikka on selvä. Se on määritelty puolueen edustajakokousten ja NKP:n Keskuskomitean päätöksin. Se on edelleen voimassa ja koko neuvostokansa, koko puolue hyväksyy sen täysin.

Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue ja muut Varsovan Sopimuksen maiden veljespuolueet pitävät ensiarvoisimpana tehtävänään lujittaa kaikin tavoin sosialistisen yhteisön yhtenäisyyttä, parantaa yhteisten toimien koordinointia niin politiikan alalla kuin myös talouselämän ja puolustuksen alalla.

Tarkasteltaessa Varsovan Sopimusjärjestön kahden vuosikymmenen kuluessa kulkemaa tietä on helppo havaita, että siitä on tullut kaikkien siihen kuuluvien valtioiden keskinäisen poliittisen, taloudellisen ja puolustustoiminnan tehokas koneisto. Poliittinen konsultatiivinen komitea, jonka työhön osallistuvat Varsovan Sopimuksen maiden johtajat käsittelee ja ratkaisee politiikan ydinkysymyksiä, sopimuksen osanottajamaiden turvallisuuskysymyksiä, ja nämä kysymykset ratkaistaan vakavasti, jotta voitaisiin turvata niiden kansojen rauhanomainen työ ja rauhallinen elämä.

Käyttöön on tullut muitakin veljespuolueiden ja -valtioiden johtajien tapaamismuotoja korkeimmalla tasolla. Jokainen tällainen tapaaminen — viimeisin niistä pidettiin aivan äskettäin L. I. Brezhnevin johtaman NKP:n valtuuskunnan osallistuessa Unkarin Sosialistisen Työväenpuolueen 11. edustajakokoukseen — tekee yhteistyön entistäkin tehokkaammaksi.

Nykyinen kansainvälinen tilanne ja sen määrätietoinen tapahtumien kulku vaatii reagoi-

maan nopeasti yhdenmukaisesti maailmassa tapahtuviin ilmiöihin ja veljesmaiden noudattama jännityksen lieventämispolitiikka tekee välttämättömäksi turvautua yhä laajempaan poliittisten keinojen arsenaaliin. Varsovan Sopimuksen organisaatiorakenne ja sen jatkuva täydentäminen vastaa näitä vaatimuksia.

Kaikentasoiset puoluelinjalla tapahtuvat yhteydet, parlamenttien, kansalaisjärjestöjen ja nuorten väliset kosketukset yhdistävät tuhansin säikein veljesvaltioita ja -kansoja. Miljoonista ihmisistä on tullut yhteisön elävän lujittamisen välittömiä osanottajia.

Yhä kiinteämmäksi on käymässä ideologian alalla toteutettava yhteistyö.

Äskettäin sosialistiset maat vietivät johtavan taloudellisen organisaationsa — Taloudellisen Keskinäisavun Neuvoston 25-vuotispäivää. Syvää tyydytystä herättää se, että historiallisesti lyhyessä ajassa SEV-maat ovat muuttuneet pitkälle kehittyneeksi teollisuusvyöhykkeeksi, mahtavaksi teolliseksi ja tieteellis-tekniseksi kokonaisuudeksi, jonka osalle tulee lähes kolmannes maailman teollisuustuotannosta.

Sosialismi osoittaa havainnollisesti maailmalle myös talouselämän alalla toteutettujen yhtenäisten toimien esimerkillä uuden yhteiskuntajärjestelmän tarjoamat edut. Sosialistisen taloudellisen integraation kokonaisohjelman toteuttaminen antaa uuden sysäyksen yhteisön talouden nopealle kehitykselle, joka ei tunne pysähdyksiä ja lamakausia.

Sosialistisessa yhteisössä vallitseva tila on hämmästyttävänä vastakohtana niille ristiriitaisuuksille, jotka kalvavat kapitalistista leiriä.

Puolentoista — kahden viime vuoden aikana kapitalistisen maailman on vallannut sodanjälkeisen kauden kaikkein syvin talouskriisi. Niinsanottu energiakriisi paljasti koko syvyydessään ristiriidat öljyä kuluttavien kehittyneiden maiden ja öljyntuottajavaltioiden välillä, kuten myös kokonaisuudessaan suurten kapitalististen maiden ja kehitysmaiden välillä. Ja vaikka kehitteillä on erilaisia toimenpiteitä, pidetään neuvottelukokouksia, sekä laajapohjaisia että suppeita, ilmeistä on, että pikaista ratkaisua ei ole nähtävissä.

Neuvostoliitto ja veljesmaat kannattavat johdonmukaisesti kansainvälisten taloudellisten suhteiden uudistamista oikeudenmukaiselta ja demokraattiselta pohjalta ja puolustavat kansojen suvereeneja oikeuksia hallita itse omia luonnonvarojaan.

Neuvostoliiton ja jokaisen muun veljesmaan ulkopoliittista toimintaa ei voida tarkastella irrallaan meidän talouselämämme kehityksestä ja tuloksista. Meidän 5-vuotissuunnitelmiemme jo kauan sitten maailmaa hämmästyttäneet tulokset, kansantalouden suunnitelmallinen luonne, neuvostokansan uskollisuus kommunismin ihanteille, jotka innoittavat sitä uhrautuvaan työhön, on se, mitä ilman ei voida ajatella toteutettavan meidän ulkoisia asioitamme luotettavalta pohjalta.

Fasismia vastaan käydyn kamppailun päätaakan kantanut neuvostovaltio on jälleen ilmaissut NKP:n Keskuskomitean, Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston Puhemiehistön ja Neuvostoliiton Hallituksen kansoille, parlamenteille ja hallituksille suuren Voiton 30-vuotispäivän merkeissä osoittamassa vetoomuksessa lujan aikeensa tehdä kaiken voitavansa poistaakseen yhdessä muiden kansojen ja valtioiden kanssa sodan ihmiskunnan elämästä.

Ulkopolitiikan alalla elämä asettaa eteemme yhä monisäikeisempiä ja vastuullisempia tehtäviä. Mutta ne ratkaisee ja ratkaisee menestyksellisesti puolueemme leniniläinen esikunta — Keskuskomitea ja sen Politbyroo Leonid Iljitsh Brezhnevin johdolla.

L. I. Brezhnevin monitahoinen ja tiivis toiminta paitsi sisäisissä myös ulkopoliittisissa asioissa, ennen kaikkea aikamme avainkysymysten piirissä, tunnetaan hyvin. Juuri tästä syystä hän on saanut osakseen syvää kunnioitusta meidän maassamme ja ulkomailla, ja tästä meidän puolueemme ja meidän kansamme voi oikeutetusti olla ylpeä.

Neuvostoliiton ulkopolitiikka on luokkapolitiikkaa. Rauha kansojen kesken, demokraattinen ja oikeudenmukainen rauha — tämä oli tunnus, joka syttyi vallankumouksellisen Pietarin ylle Lokakuun vallankumouksen jälkeisenä päivänä. Tällaisen rauhan puolesta taistelevat tänäänkin meidän puolueemme, meidän sosialistinen valtiomme.

Kansainvälisessä politiikassaan Neuvostoliitto nojautuu yhteiskuntamme aatteelliseen yhtenäisyyteen, voimakkaaseen talouselämään, mainekkaisiin asevoimiinsa, jotka 30 vuotta sitten murskasivat Hitlerin sotakoneiston.

Ja vastedeskin Neuvostoliitto tulee kaikessa toiminnassaan noudattamaan Leninin viitoittamia ulkopolitiikan periaatteita, jotka vastaavat neuvostokansan ja muiden sosialististen kansojen etuja, kaikkien maiden työtätekevien etuja. Tämän vahvisti erittäin selkeästi NKP:n Keskuskomitean äskeinen täysistunto, jonka päätökset ovat saaneet osakseen kommunistien ja kaikkien neuvostokansalaisten lämpimän hyväksymisen.

Erityisen innostuneesti on otettu vastaan Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen sääntömääräisen 25. edustajakokouksen koollekutsuminen 24. päiväksi helmikuuta 1976. Neuvostoihmiset tietävät, että edustajakokouksella on historiallinen merkitys puolueen ja kansan sankarillisella ja maineikkaalla tiellä kommunismia rakennettaessa.

Varsovan Sopimuksen 20. vuosipäivää veljesvaltiot viettävät poliittisesti yhtenäisinä, aatteellisesti marxismi-leninismin kuolemattoman lipun ympärille ryhmittyneinä.

Lujittukoon ja kukoistakoon sosialistisen yhteisön — tämän rauhan, demokratian ja sosialismin voimien luotettavan linnakkeen — kansojen veljellinen ystävyys!

Pravda 15. 5. 1975

Voimakas
puheenvuoro
ympäristönsuojelusta

J. K. FEDOROV

Yhteiskunnan ja luonnon vuorovaikutus

Kirjoittajan mielestä huoli, jota nykyisin tunnetaan yhteiskunnan ja luonnon vuorovaikutuksen kehityksen suunnasta, on täysin aiheellista, sillä teknisesti kehittynyt yhteiskunta tuhoaa luontoa ja omaa elinympäristöään, josta se saa tarvitsemansa voimavarat. Ihmiskunta on jo päätynyt vaiheeseen, jolloin planeettamme luonnonvarat alkavat olla enemmän tai vähemmän täydellisessä käytössä eikä niitä voida pitää ehtymättöminä ja rajattomina.

Teos erittelee esitettyjä teorioita, vertaa niitä tieteellisiin tutkimustuloksiin ja luo uutta painavaa teoriaa.

Suom. Mirja Ruonaniemi, 150 sivua, nid. 12,—.

KANSANKULTTUURI OY HKI

TOISTUVASTI ILMESTYVÄ
JOUKKOJULKAISU

NEUVOSTOLIITTO
vastauksia suomalaisten kysymyksiin

"Neuvostoliitto"-tietokirjasta on otettu uusintapainos. Neuvostoliittolaiset asiantuntijat vastaavat tässä 504-sivuisessa teoksessa suomalaisten kysymyksiin. Kirjassa on ajankohtaista tietoa eri aloilta naapurimaastamme. Se on jokaisen käteen sopiva hakuteos.
Neuvostoliitto-kirjan ovat kustantaneet Suomi-Neuvostoliitto-Seura ja APN. Sen hinta on 10,—/kpl ja Suomi-Neuvostoliitto-Seuran jäsenille se maksaa 8,—/kpl.
Neuvostoliitto-kirjaa saa Suomi-Neuvostoliitto-Seurasta ja sen piiritoimistoista. Sen voi tilata myös alla olevalla kupongilla.

Suomi-Neuvostoliitto-Seura
Siltasaarenkatu 12 A, 00530 Helsinki 53
Tilaan postiennakolla ..... kappaletta Neuvostoliitto-kirjaa hintaan 10,— mk/kpl / 8,— mk/kpl + postikulut.

Nimi .....

Lähiosoite .....

Postitoimipaikka .....

UUTISTOIMISTO NOVOSTI, LÖNNROTINKATU 25 A, 00180 Helsinki 18, Puhelin 64 48 16. Postisiirtotili 61707. Tilaushinta: koko vuosi 12 mk, puoli vuotta 6 mk, kuukausi 1,50 mk. Tilaushinnasta myönnetään 50 % alennus, jos tilauksia samaan osoitteeseen on vähintään 10 kappaletta.